

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції

МОЛОДІЖНА НАУКА ЗАРАДИ МИРУ ТА РОЗВИТКУ

присвячена Всесвітньому дню науки (28-29 листопада 2025 року)

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції

«МОЛОДІЖНА НАУКА ЗАРАДИ МИРУ ТА РОЗВИТКУ»

*присвячена Всесвітньому дню науки
(28-29 листопада 2025 року)*

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2025

УДК 0/9(082)
М 754

*Рекомендовано до друку науково-технічною радою
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(протокол №19 від 31 грудня 2025 року)*

М 754 Молодіжна наука заради миру та розвитку : зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 листопада 2025 року, м. Чернівці). Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 490 с.

ISBN 978-617-8703-41-7

У Збірнику представлені результати теоретичних і практичних досліджень із широкого спектру напрямів: суспільні науки, гуманітарні науки та мистецтво, технічні науки, природничі та математичні науки, біологія та охорона здоров'я, економічні науки. Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Молодіжна наука заради миру та розвитку»*, яка присвячена Всесвітньому дню науки (28-29 листопада 2025 року). Конференція була організована та проведена Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Радою молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Радою молодих учених при Міністерстві освіти і науки України.

ISBN 978-617-8703-41-7

УДК 0/9(082)

**За достовірність результатів дослідження відповідальність несуть автори*

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2025

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ

Білокурський Руслан Романович – доктор економічних наук, професор, ректор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна – голова наукового комітету.

Аушріне Пасвенскене – докторка наук, доцентка кафедри приватного права, заступниця декана юридичного факультету Університет Вітовта Великого, Литва.

Дмитро Вовчук – кандидат технічних наук, постдок, Ризький технічний університет, м. Рига, Латвія.

Герман Овідій – доктор філософії, університет імені Штефана чел Маре, м. Сучава, Румунія.

Доскалюк Наталія – кандидатка хімічних наук, постдок, Інститут колоїдів та інтерфейсів Макса Планка, м. Берлін, Німеччина.

Серденчук Надія Лаура – докторка філософії, професорка університет Штефана чел Маре, м. Сучава, Румунія.

Адріан Євген Преда – доктор філософії, Університет Костянтина Бранкуші в Тиргу-Жіу (м. Тиргу-Жіу, Румунія)

Амбрози Маріан Маріанович – кандидат наук, доцент, Університет міжнародного бізнесу ISM, м. Прешов, Словачія.

Зєба-Колодзей Беата – габілітований доктор, професор Вищої школи імені проф. Станіслава Тарновського в Тарнобжегу, Польща.

Мордовін Максим – асистент професора, Університет імені Етвеша Лоранда, м. Будапешт, Угорщина.

Бродецький Олександр Євгенович – доктор філософських наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Романюк Світлана Захарівна – докторка педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки та методики початкової освіти, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Фочук Петро Михайлович – доктор хімічних наук, професор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Федоряк Марія Михайлівна – докторка біологічних наук, професорка, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Костащук Іван Іванович – доктор географічних наук, професор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Мельник Галина Василівна – кандидатка економічних наук, доцентка, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Дзик Роман Анатолійович – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Маслюченко Олександр Володимирович – доктор фізико-математичних наук, професор, Сілезький університет, м. Катовіце, Польща.

Копильчук Галина Петрівна – докторка біологічних наук, професорка, завідувачка кафедри біохімії та біотехнології, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Волков Роман Анатолійович – доктор біологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри молекулярної генетики та біотехнології, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Чорней Ілля Ілліч – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри ботаніки, лісового та садово-паркового господарства, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Григорків Василь Степанович – доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри економіко-математичного моделювання, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Галушка Зоя Іванівна – докторка економічних наук, професорка, завідувачка кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Гакман Анна Вікторівна – докторка наук з фізичного виховання і спорту, професорка, завідувачка кафедри спорту та фітнесу. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Халавка Юрій Богданович – доктор хімічних наук, професор, проректор з наукової роботи, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна – голова організаційного комітету.

Бешлей Ольга Василівна – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри англійської мови, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Горохолінська Ірина Володимирівна – докторка філософських наук, доцентка, заступниця голови Ради молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Григорків Марія Василівна – докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри економіко-математичного моделювання, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Дідух Віталія Віталіївна – докторка філософії (PhD), асистентка кафедри педагогіки та методики початкової освіти, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Глібіщук Микола Васильович – кандидат історичних наук, асистент кафедри всевітньої історії, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Костюк Уляна Іванівна – лаборантка кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Крайній Павло Іванович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного права, Голова Ради молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Мікірін Іван Сергійович – аспірант кафедри оптики та видавничо-поліграфічної справи, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Николайчук Іванна Михайлівна – кандидатка біологічних наук, асистентка кафедри біохімії та біотехнології, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Онипа Денис Павлович – кандидат фізико-математичних наук, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Рошка Надія Михайлівна – докторка філософії (PhD) в галузі біології, завідувача лабораторії кафедри молекулярної генетики та біотехнології, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Сімахова Анастасія Анатоліївна – докторка економічних наук, професор кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки Державного Університету «Київський авіаційний інститут», Голова Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України

Тичініна Альона Романівна – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Тодорюк Сергій Іванович – кандидат економічних наук, доцент, асистент кафедри бізнесу та управління персоналом, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Христан Назарій Михайлович – кандидат історичних наук, асистент кафедри історії України, Голова ради молодих вчених при Чернівецькій ОВА, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Юрійчук Анастасія Олександрівна – асистентка кафедри прикладної математики та інформаційних технологій, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Янчук Іванна Володимирівна – кандидатка фізико-математичних наук, доцентка кафедри будівництва, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

Іордакі Карина Олегівна – асистентка кафедри терапії, реабілітації та здоров'язберігувальних технологій, голова РМВ факультету фізичної культури, спорту та реабілітації. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Мудраков Віталій Вікторович – кандидат філософських наук, доцент, гостьовий дослідник Інституту історії та культури Східної Європи імені Ляйбніца, м. Ляйпциг, Німеччина.

Бабина Альона Ігорівна – аспірантка кафедри молекулярної генетики та біотехнології, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

Лабик Анастасія Русланівна – асистентка кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства юридичного факультету, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

Віщак Юліанна Сергіївна – асистентка кафедри журналістики, редакторка видавництва «Рута», аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Ковальчук Наталя Олександрівна – кандидатка економічних наук, доцентка, асистентка кафедри фінансів і кредиту, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Нікоряк Наталія Валеріанівна – кандидатка філологічних наук, доцентка, докторантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Сажина Алла Володимирівна – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Салега Олександр Вікторович – аспірант кафедри оптики та видавничо-поліграфічної справи, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Паранюк Дан Вікторович – кандидат філологічних наук, асистент кафедри англійської мови для гуманітарних факультетів, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

Шульга Альона Валеріївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, асистентка кафедри педагогіки та методики початкової освіти, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна.

ЗМІСТ

Секція: Біологія та охорона здоров'я

Ігор Морар, Дар'я Ковалик

Діджиталізація, штучний інтелект дослідження та моніторингу стану здоров'я у фізичній терапії (ерготерапії) 14

Артем Корнієнко, Галина Чвалюк, Василь Грубінко

Перспективи фіторемедіації прісноводних водойм за допомогою рогозу широколистого (*Typha Latifolia*) в екосистемі Тернопільського водосховища 18

Nataliia Steniakina, Sofia Suslova, Tetiana Burda, Oleksandr Mushii and Taras Zadvornyi

expression of TME-associated miRNA-27a-3p in prostate cancer 22

Tetiana Burda, Oleksandr Mushii, Anastasiia Levenets, Mariia Kokoilo, Maria Yeshchenko and Taras Zadvornyi

MEP1A1 expression in prostate cancer tissue 25

Oleksandr Mushii, Anna Pavlova, Tetiana Burda, Tamara Kozak, Anastasiia Shevchuk, Taras Zadvornyi

Glucocorticoid-induced metabolic alterations in androgen-independent prostate cancer cells 27

Світлана Бурмей, Надія Бойко

Мікробіом кишечника при синдромі подразненого кишечника з діареєю: структурні особливості 30

Роман Бондаренко, Андрій Єфременко

Відеоаналіз техніки рухів у кондиційному тренуванні: можливості інтернету речей 33

Федір Гладких

Пародонтит і ревматоїдний артрит: імунопатогенетичний взаємозв'язок з акцентом на цитрулінування білків та імунну відповідь 36

Ігор Дробнер, Федір Гладких, Тетяна Лядова та Марія Матвеєнко

Лактат-піруватна рівновага міокарда як мішень кардіопротекторної дії кріоекстракту селезінки при целекоксиб-індукованій кардіоміопатії 41

Марія Матвеєнко, Федір Гладких, Микола Чиж, Тетяна Лядова, Тетяна Козлова

Мультимодальна анальгезія в моделі ушкодження сідничного нерва 46

Володимир Студент, Федір Гладких, Тетяна Лядова? Марія Матвеєнко

Модуляція системи оксиду азоту при токсичному ураженні нирок: експериментальне обґрунтування ефективності безклітинних кріоконсервованих біологічних засобів 50

Валерія Мільченко

Розвиток культури прямої торгівлі (Direct Trade) у кавовій індустрії України 55

Ратмір Турчанінов, Юрій Мосейчук

Порівняльний аналіз професійних стандартів спортивних тренерів Великобританії та України 58

Тетяна Гафич, Мирослава Кобилецька

Роль алелопатії та біохімічних чинників у формуванні інвазійного потенціалу *Heracleum sosnowskyi* 62

Оксана Кушнір, Ігор Забродський

Забруднення довкілля діоксинами та діоксиноподібними сполуками як актуальна медико-екологічна проблема 65

Секція: Природничо-математичні науки

Світлана Асташина

Вплив вулканічної активності на клімат Східної Європи 70

Олег Зима

Перспективи вирощування зимуючого гороху в зоні степу України 73

Ольга Козуб, Сергій Кирилюк

Алохтонний русловий матеріал: гранулометричний склад та просторовий розподіл у русловій системі річки Гуків.....76

Уляна Костюк

Вплив бойових дій на природні компоненти Чернігівської області..... 80

Владислав Маєвський

Методи дослідження клімату в передгір'ї Карпат.....85

Каріна Пшеничко

Екотуризм як перспективний напрям інтеграції України до європейського туристичного простору 87

Марина Фіщук, Богдан Рідуш

Дністер як спіллвей четвиртинних зледенінь Центральної Європи..... 90

Дарина Шкаєва

Вплив кліматичних змін на динаміку ландшафтів та природокористування Буковини.....93

Іван Порохнавець

Описання з точністю до ізоморфізму деяких класів Черніковських груп за допомогою циклічної 3-групи порядку 27.....97

Наталія Правіцка

Педагогічні аспекти вдосконалення викладання теорії геометричних перетворень у контексті сучасних освітніх викликів..... 100

Андрій Віщак, Лілія Мельничук

Дослідження проблеми розпізнавання образів у позашкільних гуртках науково-технічного спрямування..... 104

Катерина Тодиренчук

Застосування Гаусових чисел до розв'язування діофантових рівнянь..... 108

Секція: Технічні науки**Тарас Гуцул, Оля Гоюк**

Особливості планування та розвитку дорожньої мережі для відновлення територій..... 112

Юліана Рубіш, Діана Вантюх

Екологічні композитні матеріали в сучасному будівництві 117

Денис Рокос, Діана Кайнц

3D-друк у будівництві. Можливості друку багатоповерхових будівель.....120

Євгенія Новак, Тарас Каземірський

Цифрова трансформація процесів організаційно-технологічного управління будівництвом... 123

Марина Ісевич, Діана Вантюх

Сучасні елементи вернакулярної архітектури..... 125

Євген Совінський, Гелена Ковальська

Історико-архітектурний опорний план як інструмент збереження традиційного характеру середовища м. Вінниці128

Олександр Мартинович, Микола Корзаченко

Спортивна інфраструктура Чернігова: стан та перспективи розвитку 135

Катерина Резанова, Ольга Овсієнко

Людиноцентричний підхід у формуванні громадських просторів українських міст в умовах воєнної небезпеки: архітектура довіри та безпеки 140

Назар Рябінчак, Мирослав Гедзур, Діана Вантюх

Електрохромне скло як енергоефективний матеріал у сучасній архітектурі.....143

Igor Mokhun, Yuriy Galushko, Yuliia Viktorovska, Christina Felde, Maxym Karabchyivskiy, Mykyta Kitsan

Singular multiplexing approach for free-space optical communication systems.....147

Секція: Економічні науки

Анастасія Ковток, Любов Маханець

Оцінювання ефективності впровадження інформаційних систем у контексті цифрової трансформації підприємств.....151

Анастасія Коропецький, Євгенія Шородок, Зоряна Кобеля

Використання системи мотивації персоналу як інструменту підвищення продуктивності праці154

Анастасія Кричун, Олена Вінничук

Оцінювання факторів формування доданої вартості України у динаміці: економетричний підхід.....158

Андрій Дьомін, Олена Вінничук

цифрова трансформація як основа сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємств України.....162

Богдан Маханець

Аналіз стану електронної комерції в Україні у воєнний період.....164

Богдан Петрашук

Інформаційні системи як інструмент підвищення ефективності електронного бізнесу в умовах цифрової економіки.....167

Богдан Семенович

Прогнозування рівня забрудненості повітря засобами машинного навчання та комп'ютерного зору.....169

Віталій Анісімов

Стратегічний аналіз управління людськими ресурсами у головному управлінні державної податкової служби.....172

Ганна Скорик, Олександр Дикий

Сучасні мегатренди світової економіки та їх вплив на міжнародний бізнес176

Григорій Кукуруза, Олександр Любченко, Святослав Іщенко

Аналітична платформа оцінки воєнних ризиків як інструмент розвитку ринку страхування в Україні179

Денис Ларін, Лариса Скращук

Моделювання впливу енергетики на сталий розвиток економіки183

Єлизавета Гребенюк, Вікторія Куцак, Зоряна Кобеля

Роль HR-менеджменту у формуванні конкурентоспроможності підприємства.....186

Ілля Українцев, Лариса Скращук

Моделювання поведінки споживачів в електронній комерції.....190

Карина Кіфюк

Теоретичні аспекти впливу мит США на діяльність та фінансову стратегію Apple Inc.....193

Катерина Бушинська, Людмила Шворах

Інструменти підтримання економічної резильєнтності малих держав у глобальній економіці.....196

Катерина Стрижак

Іноземна допомога як інструмент демократизації: економічні чинники199

Максим Дейнека

Вплив штучного інтелекту на цифровізацію закладів вищої освіти202

Марія Григорків

Лінійні моделі багатокритеріальної оптимізації економічних систем.....205

Марія Скурту, Марія Григорків

Математичне моделювання як інструмент підтримки управлінських рішень у еколого-економічних системах208

Олександр Захарчук, Зоряна Кобеля

Мотивація, внутрішня мобільність та утримання як важелі управління кадровим потенціалом і їхній вплив на потенціал211

Олександр Табак, Любов Водянка

Від приватного до публічного: потенціал лістингу українських компаній на фондовому ринку214

Юлія Присяжнюк, Сергій Тодорук

Трансформація характеру праці під впливом розвитку технологій: виклики для сучасних підприємств.....219

Яніна Вовчок

Формування і розвиток механізмів стимулювання на приватних підприємствах222

Секція: Гуманітарні науки**Мирослава Алерт, Софія Варецька**

Влада, мова, тіло: механізми підпорядкування у романі «1984» Джорджа Орвелла228

Анастасія Андрієвська

Використання штучного інтелекту у сучасній журналістиці: загрози та перспективи231

Зоряна Батринчук, Ольга Бешлей

ШІ-асистенти у розвитку рефлексії майбутніх учителів англійської мови235

Olga Beshlei

Metaphor as a framing tool in political rhetoric.....239

Dan Paranyuk

Clifford Simak: from «Pastoral Science Fiction» to a metagenre242

Taisiia Bortika, Olga Beshlei

Implementation of neuropedagogical strategies for teaching grammar to secondary school students.....246

Андрій Верцімага

Гетеротопний простір у романах Мартіна Еміса про Голокост.....249

Альона Тичініна

Кінометафора як інструмент формування емпатії (Семіотична поетика короткометражного фільму «Rock, Paper, Scissors», 2024)254

Марина Горбатюк

Греґора фон Реццорі: між автобіографією та романом виховання.....257

Юліанна Віщак

Античний архетип у науковій фантастиці: трансформація образу Медузи Горгони в оповіданні «Shamblau» кетрін Л. Мур.....260

Артем Гурґіш

«Орієнталізм» у сучасних наукових студіях і лінгвальні засоби його вираження263

Ruslana Ilii, Olga Beshlei

Developing listening competence in English using authentic films266

Збиркот Леонід

Лінгводидактичні аспекти викладання мікробіології в закладах фахової передвищої медичної освіти.....269

Олена Карпіна

Феномен психологізму у світовій літературі273

Коростинська Катерина, Мартинюк Юлія

Мистецтво жити на руїнах: трансформація особистості митця і людини у війні (на основі творів Е. М. Ремарка, А. Чеха та М. Кривцова)278

Вікторія Кукіс, Наталія Нікоряк

Специфіка кінорецепції роману «Спокута» Ієна Мак'юена283

Маргарита Літтих

Інтеграція арт-терапевтичних технік при роботі з клієнтами в межах нарративної психотерапії.....287

Вікторія Макогончук Parasocial: аналіз стосунків читач/літературний герой крізь призму рецептивної поетики	290
Антоніна Міненко, Тетяна Гуцуляк Світоглядні та культурні цінності гуцулів крізь призму прислів'їв і приказок роману Петра Шекерика-Доникова «Дідо Иванчик»	293
Анастасія Нікоряк, Наталія Нікоряк Ісламізація як протидія західній експансії і повернення цивілізаційної ідентичності	296
Олена Петренко Інтеграція технологій штучного інтелекту у процес навчання української мови як засіб розвитку пізнавального інтересу здобувачів освіти	301
Аміна Різкалла Страх власної думки: вплив масмедіа та феномен спіралі мовчання	304
Максим Сідор Прагматичний аспект інтриги у творчості Джеффрі Арчера	307
Віталій Стригун Комбатантська література: межа між художнім вимислом і документальною правдою	311
Максим Забродін Письменник як свідок історії: модерністська модель митця в українській та європейській літературі XX століття	314
Myroslav Tomashchuk Pejorative meaning as a component of communicative evaluation	319
Костянтин Варварич «Скіфське золото»: повернення в Україну	322
Денис Швець Військова справа еллінізму та пізньої античності в дисертаційних дослідженнях науковців Чернівецького університету	325
Анна Щербань, Ольга Меленчук Класики української літератури у літературній критиці Марії Білоус-Гарасевич	328
Ілля Гамаль Дуалізм в контексті православної гносеології	331
Ірина Горохолінська Театральний простір як досвід зустрічі з трансцендентним і терапії сенсом (на ґрунті вистави «Інтерв'ю з Богом»)	333
Ярослав-Юрій Макар Бібліотека Еразма Сикста як відображення інтелектуальної культури ранньомодерного Львова	336
Анатолій Марчук, Олександр Марчук Телеологічний вимір здоров'я в біблійно-патристичній традиції: синергія <i>θεραπεία, τέλειος, Ὀλοκλήρως</i> у контексті сучасного духовного супроводу в медичному капеланстві	338
Ірина Горохолінська Церковні мистецькі інтервенції в умовах кризи: контент-аналіз щодо терапевтичного впливу	341
Михайло Мілешкін Церква й соціальні медіа: трансформація проповіді в епоху цифрової культури	344
Олександр Солодкий Наративна функція притчі натана (2 сам. 12:1–7): пророча корекція царської влади	347

Секція: Суспільні науки

Анна Гакман, Микола Байдюк

Оздоровчо-рекреаційна рухова активність та рівень тривожності
внутрішньо переміщених осіб похилого віку 351

Uliana Banakh

Learning from mistakes of gentrification: an example of community-centered
neighborhood renewal in the Netherlands..... 357

Артем Баратюк

Психологічні наслідки перегляду аверсивного контенту у віртуальній реальності 362

Яна Приступа, Валерія Велієва

Використання технологій штучного інтелекту
у розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку 366

Анастасія Вільк, Тетяна Продан

Окремі питання протидії корупційній злочинності 369

Юрій Гончарик

Роль самоспівчуття у протидії прокрастинації: теоретична модель та емпіричний аналіз 372

Віктор Алекс Данчук

Порівняльний аналіз кваліфікації злочинів проти людяності
у практиці Нюрнберзького та Токійського військових трибуналів 377

Юлія Дерканос, Михайло Фролов

Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин в умовах воєнного стану 382

Віталія Дідух

Медіадидактика як засіб реалізації педагогіки партнерства в умовах цифрової освіти 385

Катерина Дружиніна, Михайло Фролов

Особливості здійснення правосуддя в цивільних справах під час воєнного стану 388

Руслан Каряка

Міжнародно-правові засади правосуб'єктності штучного інтелекту
у контексті автономних систем озброєнь 391

Юрій Коваль

Стабільність податкового законодавства в умовах воєнного стану 394

Ярослава Конон, Анастасія Сурілова

Правові бар'єри визнання професійних кваліфікацій кадрів між Україною та ЄВ..... 398

Павло Крайній

Адміністративно-правове регулювання публічної служби в державі Ізраїль:
кілька уроків для України..... 403

Марія Кріпаченко

Окремі питання правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану 409

Мирослава Кучерявенко, Михайло Фролов

Цивільно процесуальні правовідносини та їх суб'єкти у сучасні реалії воєнного стану 411

Мирослава Кучерявенко, Володимир Киян

Функціонування трудових правовідносин в умовах воєнного стану в Україні..... 414

Анастасія Лабик

Цифровий розрив як виклик для реалізації цифрових прав людини..... 417

Софія Марагулова

Цивільний процес під час дії воєнного стану 422

Софія Марагулова

Трудове право під час дії воєнного стану 424

Валентина Оксентій, Оксана Руденко

Феномен фіктивних шлюбів у практиці міжнародного приватного права 427

Анна Павлюк, Павло Крайній

Рішення у міждержавній справі «Україна проти Росії (щодо Криму)» –
важлива складова механізму захисту прав людини 431

Гліб Парахотін

Окремі питання трудових відносин в умовах воєнного стану 434

Олена Петренко

Інтеграція технологій штучного інтелекту у процес навчання української мови
як засіб розвитку пізнавального інтересу здобувачів освіти 436

Яна Приступа, Альбіна Романцова

Організація інклюзивного природничого середовища
в дошкільній освіті за допомогою сучасних онлайн-платформ 439

Анна Сабадаш, Михайло Фролов

Вплив військового стану на процесуальні строки у цивільному судочинстві 442

Анна Сабадаш, Володимир Киян

Роботодавці та наймані працівники як суб'єкти трудового права
під час військового стану в Україні 445

Яна Приступа, Антоніна Сівкова

Педагогічні умови інтеграції природничої освіти в ігрову діяльність дітей 449

Яна Приступа, Кіашко Єлизавета

Інтеграція природничої освіти та ІКТ у роботі з дітьми з ООП
у закладі дошкільної освіти 451

Надія Сокровольська, Тетяна Медіна

Між упередженням і вибором: гендерні стереотипи
у професійному самовизначенні молоді 453

Андрій Станкевич

Співвідношення цифрової речі та віртуальних активів як об'єктів електронного обігу 457

Федрак Анастасія, Олена Ющик

Кримінальна відповідальність за незаконне використання гуманітарної допомоги 460

Анастасія Федрак, Олексій Стратій

Сучасний стан, проблематика та перспективи розвитку судової балістики в Україні 465

Катерина Хребто, Михайло Фролов

Особливості здійснення цивільного судочинства в умовах воєнного стану 469

Аріна Цимбаленко, Павло Крайній

Міграційна політика ЄС: актуальний стан та перспективи вдосконалення 471

Ангеліна Чеботаренко, Олексій Стратій

Навмисна зміна почерку: криміналістичне значення 475

Ангеліна Чеботаренко, Олена Ющик

Кримінальна відповідальність за використання малолітньої дитини
для заняття жебрацтвом 479

Олександр Шарафін

Діалогічність медіації як фактор формування правової культури 484

Софія Яценко

Поняття, предмет та джерела цивільного процесуального права України
в умовах воєнного стану 488

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

КІНОМЕТАФОРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЕМПАТІЇ (Семіотична поетика короткометражного фільму «Rock, Paper, Scissors», 2024)

Альона Тичініна

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, Україна

E-mail: a.tychinina@chnu.edu.ua

АНОТАЦІЯ. У статті проаналізовано специфіку кінометафори як засобу художнього мислення в умовах воєнного часу. На матеріалі британського короткометражного фільму Франца Бема «Камінь, ножиці, папір» («Rock, Paper, Scissors», 2024) розглянуто те, як ігрова метафорична структура трансформується у потужний семіотичний код осмислення колективної травми. Особливу увагу приділено взаємодії візуальних, аудіальних і наративних елементів, що активізують емоційно-інтелектуальну рецепцію глядача. Теоретичним підґрунтям дослідження слугує концепція Жюльєн Дельоза про кіно як форму мислення через «образ-рух» і «образ-час». Зроблено висновок про терапевтичний і гуманістичний потенціал кінометафори, здатної сприяти формуванню інклюзивного суспільного бачення в контексті війни.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: кінометафора, кіно, інклюзивне суспільство, емпатія, катарсис

I. Вступ

У часи підвищеної екзистенційної напруги, зумовленої війною, мистецтво постає не лише альтернативним інформаційним каналом, що артикулює правду про світ, а й інструментом терапії. Література, музика, живопис і, звісно, кіно крізь призму художніх образів слугують ресурсом для зцілення травмованої свідомості. Зрештою, пропрацьовані колективні травми створюють фундамент для формування справді інклюзивного суспільства, спроможного беззастережно прийняти Іншого. Як ми вже зазначали: «Колективна екзистенційна криза, спровокована війною, радикально змінює попередню епістемологічну матрицю, реанімує давні травми й породжує нові. У цьому контексті сьогодні, у часи повномасштабної інвазії, особливої актуальності набуває проблема інклюзивної чутливості українського суспільства» [3, с. 54].

II. Основна частина

Будь-яку історію можна наративізувати або автологічно (буквальне значення слів), або металогічно (переносне значення). Метафора постає тим аспектом форми твору (літературного, музичного, живописного, театрального тощо), який, спираючись на вектори суміжності явищ, виступає креативним медіатором значень. Своєю чергою кінометафора, апелюючи до свідомості сприймача водночас через візуальний, аудіальний і текстовий рецептивні канали, здатна швидше викликати інтелектуальну та/або емоційну реакцію глядача, пропонуючи йому конкретизований образ. Специфіку тропів у кінострічках аналізували європейські вчені Р. Якобсон, Р. Барт, К. Метц, Ю. Лотман, Ж. Дельоз, В. Бенямін, Т. Вітток, К. Фаленбрах, Т. Гродаль, М. Сміт. Українська дослідниця Н. Нікоряк підкреслює, що кінометафора «може містити глибоко концептуальне значення, яке формує контекст, може розширюватися за рахунок додаткових конотацій, що виникають під час перегляду» [2, с. 231], а також генеруватися суто кінематографічними засобами – як-от монтажне поєднання різнорідних кадрів, ракурс зйомки, звук, колір тощо.

Особливо ємними постають метафори в короткометражному кіно. Художній простір «короткого метра» концентрує увагу реципієнта на ключових естетичних прийомах, що дають змогу контекстуально «розгерметизувати» сенс такого кінотвору. Епістема воєнного часу формує свою специфічну металогічну палітру, першорядними метафорами якої постають життя, смерть, дім, віра, дружба, любов, а також гра. Саме на ігровій

метафоричній структурі вибудовано подієвий наратив британського фільму «Камінь, ножиці, папір» (Rock, Paper, Scissors, 2024), створеного Францом Бемом. У 2025 році цю відеороботу, у якій головну роль (Іван) зіграв українець Олександр Рудинський, відзначено премією BAFTA як «Найкращий британський короткометражний фільм». Прикметно, що стрічка ґрунтується на фактичній основі й відтворює реальні події, що відбулися на початку повномасштабного вторгнення російських військ в Україну.

Сюжет кінов твору вибудовано довкола постаті молодого рудоволосого хлопця Івана. У підземному госпіталі на сході України він разом із батьком-хірургом допомагає цивільному населенню та українським військовим, які чекають на евакуаційний автомобіль «без гальм». В укритті перебувають діти, поранені, жінка в пологах. Усе це моделює вкрай напружену атмосферу. Іван перебуває постійно на зв'язку з українським розвідувальним штабом – то радиться, то прохає, то наполегливо вимагає своєчасної допомоги.

Особливого драматизму фільм набуває, коли автомобіль на очах у Івана підривають військові літаки. Надія ще не втрачена, і горизонт очікування глядача зберігає позитивну динаміку, допоки Івана по рації не попереджають про наближення ворога до укриття. Герой відчайдушно кидається захищати своїх за допомогою снайперської гвинтівки, позиченої у пораненого військового: « – Стріляв коли-небудь? / – Так / – А в людину? / – ... » [6]. Усвідомлюючи нерівність сил, Іван стріляє собі в ногу, прикидаючись блукаючим проросійським місцевим жителем із сусіднього села, який начебто постраждав від ЗСУ. Маніпуляція, покликана відвернути увагу від укриття, не вдається: росіянам уже відоме місцезнаходження «бункера», і вони авіаударом «ліквідовують» госпіталь та всіх, хто перебував у ньому. Усе це відбувається на очах в Івана, услід за поглядом якого «рухається» камера і, відповідно, позір глядача. Хоч горизонт очікування залишається відкритим, адже невідомо, що станеться далі, з титрів глядачі дізнаються про подальший вступ Івана до Сил оборони України, який під час навчань у Британії розповів режисерові свою історію, а 2024 року загинув.

Попри глибокі емоційні реєстри та емпатійний резонанс, фільм сповнений семіотичних кодів, що постають специфічними кінометафорами. Передусім це ігрова метафора, що винесена в паратексті назви, – «Камінь, ножиці, папір», «ритуальна» гра, до якої Іван активно долучається разом із хлопчиком із госпіталю. Гра для дитини стає виходом в альтернативну реальність, способом втечі від гнітючої рутини війни. Відомо, що ця забавка має східне походження і побудована на циклічному принципі взаємної переваги елементів, які, імовірно, відтворюють архаїчну тріаду: *матерія* (камінь); *інструмент*, *дія* (ножиці); *слово* (папір). Жоден із цих елементів не є всесильним, тож перемога у грі завжди тимчасова, що символічно корелює з логікою воєнної реальності. Не випадково в одному з епізодів хлопчик додає ще один архетипний елемент – вогонь, який «спалює папір» [6] – у такий спосіб відбувається інтуїтивне «дописування» гри реальністю війни.

Послугуючись концепцією Ж. Дельоза про кіно як «форму мислення», де художні образи постають специфічними онтологічними режимами «образ-рух» і «образ-час» [див. 4; 5], можемо простежити, що метафоричні коди фільму «Камінь, ножиці, папір» «відбуваються» також у вигляді дзеркальних відголосів в інших знакових образах кінотексту. Так, камінь корелює з кам'яною (вугільною) пустелею Донбасу, де розгортаються події; ножиці – зі скальпелем батька-хірурга як інструментом порятунку людських життів; папір – із ворожою авіацією, що лине, немов «паперові літаки», і несе тотальне знищення.

III. Висновки

Отже, кінометафора у короткометражному фільмі «Камінь, ножиці, папір» постає не лише промовистим тропом, а й способом осмислення воєнної реальності. В умовах екзистенційної напруги воєнного часу вона концентрує травматичний досвід, трансфор-

муючи його у форму, здатну викликати глибокий емпатійний і терапевтичний ефект. Ігрова метафора, винесена в паратекст назви, набуває сакрально-символічного виміру, репрезентуючи циклічність життя і смерті та відносність будь-якої перемоги. У дельозівській перспективі образи фільму функціонують як «образи-руху» й «образи-часу», що не лише означають, а й «відбуваються» у свідомості глядача, активізуючи процес інтелектуального та емоційного співпереживання. Таким чином, стрічка Франца Бема демонструє потенціал кінометафори як потужного інструменту наративізації колективної травми й формування гуманістичного, інклюзивного бачення сучасного світу.

IV. Список використаних джерел

- [1] Горохолінська, І. В., & Тичініна, А. Р. (2025). На шляху до інклюзивного суспільства: терапевтично-компенсаторна функція мистецтва та релігії у контексті воєнного часу / Toward an Inclusive Society: The Therapeutic and Compensatory Function of Art and Religion in the Context of Wartime (Реєстраційна картка дослідно-розробної роботи №0125U000929). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. <https://dir.ukrintei.ua/view/rk/f755f5dd6f2fdd997d631c6ae66a0464>
- [2] Нікоряк, Н. (2020). Метафоричні коди кінотексту С. Параджанова «Саят-Нова» (1969). *Питання літературознавства: Онтологія метафори*, №101, с.209–239.
- [3] Тичініна, А. (2025). Зарубіжна література як інструмент формування цінностей інклюзивного суспільства в умовах війни. *Інклюзія і суспільство*, №2, с.48–55. <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2025-2-6>
- [4] Deleuze, G. (1986). *Cinema 1: The movement-image* (H. Tomlinson & B. Habberjam, Trans.). University of Minnesota Press.
- [5] Deleuze, G. (1989). *Cinema 2: The time-image* (H. Tomlinson & R. Galeta, Trans.). University of Minnesota Press.
- [6] Rock, Paper, Scissors. (2024). <https://www.rockpaperscissorsfilm.com/>

CINEMATIC METAPHOR AS A TOOL FOR DEVELOPING EMPATHY

Alona Tychynina

ABSTRACT. The article analyzes the specifics of cinematic metaphor as a means of artistic thinking in wartime. Using the material of Franz Bem's British short film *Rock, Paper, Scissors* (2024), it examines how the game's metaphorical structure is transformed into a powerful semiotic code for understanding collective trauma. Particular attention is paid to the interaction of visual, auditory, and narrative elements that activate the viewer's emotional and intellectual reception. The theoretical basis for the study is Gilles Deleuze's concept of cinema as a form of thinking through «image-movement» and «image-time». The conclusion is made about the therapeutic and humanistic potential of cinematic metaphor, which can contribute to the formation of an inclusive social vision in the context of war.

KEYWORDS: cinematic metaphor, cinema, inclusive society, empathy, catharsis

Наукове видання

Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції

«МОЛОДІЖНА НАУКА ЗАРАДИ МИРУ ТА РОЗВИТКУ»

*(28-29 листопада 2025 року)
присвячена Всесвітньому дню науки*

Відповідальний за випуск

Павло Крайній

Дизайн та верстка

Юліанна Віщак

Підписано до друку 29.12.2025. Формат 60х90/16.
Електронне видання. Умов. друк. арк. 26,9. Обл.-вид. арк. 28,9. Зам. 3-026.
Видавництво Чернівецького національного університету
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.
ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК №891 від 08.04.2002 р.